Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, 1930-04-15, iš Kauno – į Berlyną

Mielas Juozapai, / Su dr. Liedtke, manau, geriausia bus taip padaryti...

Mielas Juozapai,

Su dr. Liedtke [1], manau, geriausia bus taip padaryti: palaukti, koks bus atsakymas iš „Deutsche Akademie“ [2] iš Müncheno. Kadangi čia atvažiuos apie 12 žmonių – tai ši grupė „duos toną“ – su ja teks apvažiuoti ir provinciją. Bet atsakymo iš jos dar nėra – nežinia, ar priims pakvietimą. Nuo to, ar „D. Akademie“ pakvietimą priims, ar ne, – priklausys ir dr. Liedtke pakvietimo forma. Jei ana grupė atvažiuos – tai ir Liedtke bus kviečiamas 7 dienoms – ekskursija, jei neatvažiuos iš Müncheno, tai teks kas nors ir dėl Liedtkes pramanyti. Žinoma, aš jo negalėsiu pakviesti nepasitaręs su ministr. dr. Z-iumi [3], bet manau, kad jis šiam reikalui visiškai pritars. Kol kas mūsų santykiai neblogi [4] ir jis mano sumanymams paprastai pritaria. Bet vakar p. Ministerio negalėjau prieiti, o šiandie – tuojau išvažiuoju Vilniun [5].

Tat visą tą reikalą tegalėsiu padaryt grįžęs iš Vilniaus. Iki parodos – dainų dienos [6] laiko dar yra – suspėsiu.

Linksmų švenčių.

Labų dienų p. Bronei.

Brol. Boles [7]

1930
bal. 15 [1r] // [1v] //

KOMENTARAI

[1] Max Liedtke (1894–1955) – vokiečių žurnalistas.

[2] „Deutsche Akademie“ – *vok* „Vokietijos akademija“.

[3] Dovas Zaunius (1892–1940) – diplomatas. 1929–1934 m. užsienio reikalų ministras Juozo Tūbelio vadovaujamoje Vyriausybėje.

[4] Valstybės teatro solistė Vincė Jonuškaitė, Balio Sruogos studijų Vokietijoje bičiulė, apibūdino jos šeimos santykį su rašytoju ir jo žmona:

„Mano vyras Dovas Zaunius [Užsienio reikalų ministras nuo 1929.XI.8 iki 1934.VI.2., – Vanda Sruogienė] ypatingai vertino Balį ir, pasakyčiau, jį mylėjo. Naudojosi proga padiskutuoti apie vokiečių rašytojus, ištisas „Fausto“ ištraukas padeklamuoti. Mėgdavo pasiginčyti ir politikos klausimais; žavėjosi jo veikalais – „Milžino paunksme“, „Baisiąja naktimi“, „Radvila Perkūnu“. Koks nepaprastas grožis – Skumbino, Jogailos monologai!
[…]
Kaune anais laikais beveik nebuvo šeimų, kur būtų priiminėjami žymūs svetimtaučiai. Tad mudviem su Dovu tekdavo toji pareiga – kviesti garbingus svečius kitataučius, informuoti juos apie Lietuvą, supažindinti su mūsų kultūrininkais, įsigyti jų palankumo. Lankėsi žymūs žurnalistai, rašytojai, kaip garsus prancūzų rašytojas Jules Romain ir kt. Tuomet mūsų rašytojai, poetai – Sruoga, Putinas ir kiti – būdavo mums labai naudingi ir jais didžiavomės.
[…]
Nepamirštamos valandos būdavo ir Vandos su Baliu pastogėje, jųdviejų namuke Žaliakalnyje, tarp natūralaus medžio sienų, apkrautų knygomis. Arba Vandos tėviškėje Bugiuose, kur buvome su Dovu apsilankę ir, esant daug sniego per Velykas, slidinėjome. Ir Dovas, ir Balys abudu buvo sportininkai, tad išvažiuodavome į gamtą, ir ten jiedu plačiose pievose leisdavo bumerangą“ (Vincė Jonuškaitė, „Saulėtomis jaunystės dienomis…“, in: Balys Sruoga mūsų atsiminimuose, sudarė Vanda Sruogienė, Vilnius: Regnum fondas, 1996, p. 71).

[5] Balys Sruoga 1930 m. balandžio mėn. mokslo reikalais vyko į Lenkiją: „1930 m. per Velykas jis buvo gavęs komandiruotę į Vilnių ir Lenkiją rinkti medžiagą mokslo darbui, važiavau ir aš“ (Vandos Sruogienės laiškas Algiui Samulioniui, iš Čikagos – į Vilnių, 1980-03-12, [pasirašytas mašinraštis], in: *LLTI TS*, l. 1r).

[6] 1930 m. iškilmingai minėtos 500-osios Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto Didžiojo mirties metinės (1430–1930). Šia proga birželio mėn. 18–22 d. surengta didelė žemės ūkio ir pramonės paroda, o birželio mėn. 20 d. įvyko Dainų šventė.
Didžiausia to meto Lietuvos žemės ūkio ir pramonės paroda siekta parodyti šalies ekonominę ir kultūrinę pažangą per dvylika Nepriklausomybės metų. Parodoje dalyvavo įvairios Lietuvos ir užsienio įmonės. Ypač akcentuoti Šiaulių pramonės gigantai: „Rūta“, „Birutė“, „Batas“, Chaimo Frenkelio, brolių Nurokų fabrikai.
Kauno miesto estradoje surengtoje trečioje Dainų šventėje dalyvavo daugiau nei šeši tūkstančiai dainininkų. Dainų šventės programa buvo orientuota į tautinę dvasią ir Vytauto Didžiojo kulto puoselėjimą.
Šiais renginiais siekta sujungti tautą ir pabrėžti tęstinumą tarp LDK Vytauto Didžiojo laikų ir modernios Lietuvos valstybės (plačiau apie renginius žr. specialų leidinį – Lietuvos aidas, Kaunas, 1930-06-18–22, Nr. 136).

[7] Balys Sruoga (1896–1947) – Juozapo Sruogos brolis, Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas, Slavų literatūros ir kalbų katedros docentas.